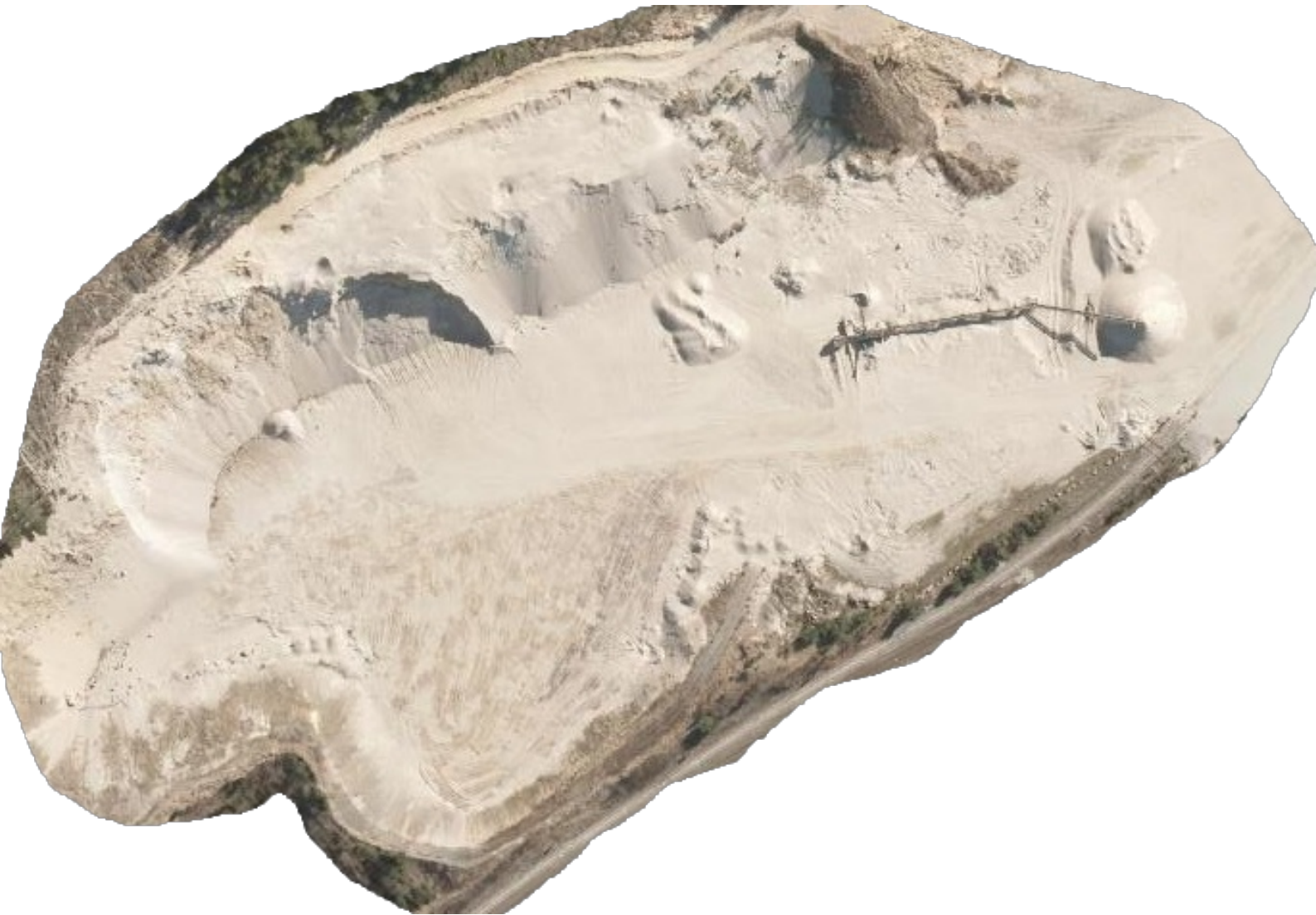

Environmental product declaration

In accordance with ISO 14025 and EN 15804 +A2

Naturgrus og Sand produsert ved avd Gropa, Kongsvinger

Eier av deklarasjonen:
Gunnar Holth Grusforretning AS

Deklartert enhet:
1 tonn Naturgrus og Sand produsert ved avd Gropa,
Kongsvinger

Deklarasjonen er basert på PCR:
EN 15804:2012+A2:2019 tjener som kjerne-PCR
NPCR 018:2022 Part B for natural stone products, aggregates
and fillers

Programoperatør:
Næringslivets Stiftelse for miljødeklarasjoner

Deklarasjonsnummer:
NEPD-4026-3062-NO

Publiseringsnummer:
NEPD-4026-3062-NO

Godkjent dato: 09.12.2022

Gyldig til: 09.12.2027

EPD Software:
LCA.no EPD generator
System ID:
52505

Næringslivets Stiftelse for miljødeklarasjoner

Generell informasjon

Produkt

Naturgrus og Sand produsert ved avd Gropa, Kongsvinger

Programoperatør:

Postboks 5250 Majorstuen, 0303 Oslo, Norge
Næringslivets Stiftelse for miljødeklarasjoner
Telefon: +47 23 08 80 00
web: post@epd-norge.no

Deklarasjonsnummer:

NEPD-4026-3062-NO

Deklarasjonen er basert på PCR:

EN 15804:2012+A2:2019 tjener som kjerne-PCR
NPCR 018:2022 Part B for natural stone products, aggregates and fillers

Erklæring om ansvar:

Eieren av deklarasjonen skal være ansvarlig for den underliggende informasjon og bevis. EPD Norge skal ikke være ansvarlig med hensyn til produsent informasjon, livsløpsvurdering data og bevis.

Deklarert enhet:

A1,A2,A3,A4
1 tonn Naturgrus og Sand produsert ved avd Gropa, Kongsvinger

Funksjonell enhet:

Deklarert enhet med opsjon:

Generelt om verifikasjon av EPD fra verktøy:

Uavhengig verifikasjon av data, annen miljøinformasjon og EPD er foretatt etter ISO 14025:2010, kapittel 8.1.3 og 8.1.4. Individuell tredjepartsverifisering av hver EPD er ikke nødvendig når verktøyet er i) integrert i bedriftens miljøstyringssystem, ii) prosedyrer for bruk av verktøyet er godkjent av EPD-Norge og iii) prosessen granskes årlig. Se vedlegg G i EPD-Norges retningslinjer for ytterligere informasjon om EPDverktøy

Verifikasjon av EPD-verktøy:

Uavhengig tredjepartsverifikasjon av verktøy, bakgrunnsdata og test-EPD er gjort i henhold til EPD-Norge sine prosedyrer og retningslinjer for verifisering og godkjenning av EPD-verktøy.

Tredjeparts verifikator:

Martin Erlandsson, IVL Swedish Environmental Research Institute
(krever ikke signatur)

Eier av deklarasjonen:

Gunnar Holth Grusforretning AS
Kontaktperson: Bjørn Ottar Ramstad
Telefon: +47 92 43 30 78
e-post: bjorn@gholth.no

Produsent:

Gunnar Holth Grusforretning AS
Postboks 1223 , 2206 Kongsvinger
Norway

Produksjonssted:

Gunnar Holth Grusforretning AS
Postboks 1223 , 2206 Kongsvinger
Norway

Kvalitet/Miljøsystem:

Bedriften har internkontroll for ytre miljø

Org. no.:

912 774 244

Godkjent dato: 09.12.2022

Gyldig til: 09.12.2027

Årstall for studien:

2021

Sammenlignbarhet:

EPD av byggevarer er nødvendigvis ikke sammenlignbare hvis de ikke samsvarer med NS-EN 15804 og ses i en bygningskontekst.

Utarbeidelse og verifikasjon av miljødeklarasjon:

Deklarasjonen er utarbeidet og verifisert ved bruk av EPD-verktøy Ica.tools ver EPD2022.03, utviklet av LCA.no. EPD-verktøyet er integrert i bedriftens miljøstyringssystem, og godkjent av EPD-Norge

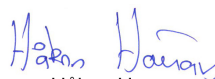
EPD er utarbeidet av:

Bjørn Ottar Ramstad

Bedriftsspesifikke data og EPD er kontrollert av:

Roar Henningsen

Godkjent:

Håkon Hauan
Daglig leder av EPD-Norge

Produkt

Produktbeskrivelse:

Produktene som er deklareret i denne EPD'N, er produsert av mobilt sikteverk fra Gunnar Holth Grusforretning AS, ved uttaksområdet Gropa, i Kongsvinger kommune. Naturgrus og sand er steinmaterialer som blir foredlet fra stedlige løsmasser gjennom sikting/sortering. Omfanget av sikting/sortering, er avhengig av ønsket dimensjon, spesifisering og bruksområde. Produktene blir hovedsakelig benyttet til bunden bruk i betong, og takstein.

Produktspesifikasjon:

Produktet består av 100 % natur grus og sand, uten tilsetninger og emballering.

Materialer	
Naturgrus	100%

Tekniske data:

Sand fra løsmasseforekomst sammensatt hovedsakelig av kubisk rundede/kantrundede korn av granitt, gneis, kvarts, sandstein, kvartsitt og mafisk bergart. Ingen belegg på kornoverflater, enkelte forvitrede korn og enkelte meget svake korn.

Sertifisert iht. NS-EN 12620

Sertifiseringsorgan Kontrollrådet.

Markedsområde:

Innlandet, og eksport til Sverige.

Levetid, produkt:

Levetiden til produktet vil være tilsvarende levetiden til anlegget hvor steinen blir brukt.

Levetid, bygg eller anlegg:

Avhengig av bruksområde.

LCA: Beregningsregler

Deklarert enhet:

1 tonn Naturgrus og Sand produsert ved avd Gropa, Kongsvinger

Cut-off kriterier:

Alle viktige råmaterialer og all viktig energibruk er inkludert. Produksjonsprosessen for råmaterialene og energistrømmer som inngår med veldig små mengder (mindre enn 1%) er ikke inkludert. Disse cut-off kriteriene gjelder ikke for farlige materialer og stoffer.

Allokering:

Allokering er gjort iht. bestemmelser i EN 15804. Inngående energi og vann, samt produksjon av avfall i egen produksjon er allokert likt mellom alle produktene gjennom masseallokering. Miljøpåvirkning og ressursforbruk for primærproduksjonen av resirkulerte materialer er allokert til det opprinnelige produksystemet.

Bearbeidingsprosessen og transport av materialet til produksjonssted er allokert til analysen i denne EPD'en. Energi forbruket til hver enkelt maskin er fordelt på de ulike prosessene.

Datakvalitet:

Spesifikke data for produktsammensetningen er fremskaffet av produsenten. De representerer produksjonen av det deklarererte produktet og ble samlet inn for EPD-utvikling i det oppgitte året for studien. Bakgrunnsdata er basert på EPD'er iht. EN 15804 og ulike LCA databaser. Datakvaliteten for råmaterialene i A1 er presentert i tabellen nedenfor.

Dataopplysningene er basert på bakgrunnstall fra produksjon på Gropa i 2021. Disse opplysningene tar for seg ressurs bruken fra rensk, sikting/sortering av de ulike fraksjonene, og intern transport av massene.

Systemgrenser (X=inkludert, MND=modul ikke deklart, MNR=modul ikke relevant)

Produktfase				Sammenstillingsfase	Bruksfase								Slutfase				Gevinst og belastninger etter endt levetid (D)
Råmaterialer	Transport	Tilvirkning	Transport	Konstruksjons/ installasjonsfase	Bruk	Vedlikehold	Reparasjon	Utskifninger	Renoveing	Operasjonell energibruk	Operasjonell vannbruk	Demontering	Transport	Avfallsbehandling	Avfall til sluttbehandling	Gjenbruk/gjenvinning/ resirkulering-potensiale	
A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	C1	C2	C3	C4	D	
X	X	X	X	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	MND	

Systemgrenser:

Innholdet omfatter alt fra rensk av vegetasjon, intern transport og sikting/sortering av de ulike produktene. To eksempler på ekstern transport avstand er lagt til grunn, transport med lastebil m/henger og med elektrisk drevet togsett. Flytskjema for produksjon av natur grus og sand, er vist i figuren under.

Flytskjemaet nedenfor illustrerer systemgrensene for analysen:

35 GROPA

Fraksjon	Knusetrinn (Normal)	Bruksområde
Natursand 0/2	0	Betong, ubunden bruk, hellelegging, idrettsbaner, travbaner

Teknisk tilleggsinformasjon:

LCA: Scenarier og annen teknisk informasjon

Følgende informasjon beskriver scenariene for modulene i EPDen.

Det er vist eksempel på ekstern transport med lastebil, og en ekstern transport med elektrisk tog 50 km.

Da produktene hovedsakelig blir benyttet til bunden bruk, er ikke sluttfase C1-C4, og D vurdert, denne vurderingen vil skje i EPD for betong, og takstein.

Transport fra produksjonssted til bruker (A4)	Kapasitetsutnyttelse inkl. retur (%)	Distanse (km)	Brennstoff/Energiforbruk	Enhet	Verdi (Liter/tonn)
Lastebil med henger over 32 tonn, EURO 6 (km)	53,3 %	50	0,023	l/tkm	1,15
Train, Electrical (kgkm)	42,0 %	50	0,051	kWh/tkm	2,55

Assembly (A5)

.	Unit	Value
Auxiliary	kg	
Water consumption	m ³	
Electricity consumption	kWh	
Other energy carriers	MJ	
Material loss	kg	
Output materials from waste treatment	kg	
Dust in the air	kg	
VOC emissions	kg	

Use (B1)

.	Unit	Value

Maintenance (B2)/Repair (B3)

.	Unit	Value
Maintenance cycle*		
Auxiliary		
Other resources		
Water consumption	m ³	
Electricity consumption	kWh	
Other energy carriers	MJ	
Material loss	kg	
VOC emissions	kg	

Replacement (B4)/Refurbishment (B5)

.	Unit	Value
Replacement cycle*		
Electricity consumption	kWh	
Replacement of worn parts		
* Described above if relevant		

Operational energy (B6) and water consumption (B7)

.	Unit	Value
Water consumption	m ³	
Electricity consumption	kWh	
Other energy carriers	MJ	
Power output of equipment	kW	

End of Life (C1, C2, C3, C4, C5)

.	Unit	Value
Hazardous waste disposed	kg	
Collected as mixed construction waste	kg	
Reuse	kg	
Recycling		
Energy recovery		
To landfill	kg	

Transport to waste processing (C2)

Type	Capacity utilisation (incl. return) %	Type of vehicle	Distance km	Fuel/Energy consumption	Unit	Value (l/t)
Truck					l/tkm	
Railway					l/tkm	
Boat					l/tkm	
Other Transportation					l/tkm	

Scenarios after A1-A4 are not included

LCA: Resultater

LCA resultatene er presentert under for enheten som er definert på side 2 av EPD dokumentet.

Miljøpåvirkning (Environmental impact)					
Parameter		Unit	00. Grus, Gropa Natur:	01. Sikting, Gropa Natur:	A4
	GWP-total	kg CO ₂ -eq	3,47E-02	2,19E+00	5,35E+00
	GWP-fossil	kg CO ₂ -eq	3,47E-02	2,19E+00	5,34E+00
	GWP-biogenic	kg CO ₂ -eq	1,85E-05	4,33E-04	5,68E-03
	GWP-luluc	kg CO ₂ -eq	7,99E-06	1,79E-04	2,74E-03
	ODP	kg CFC11 -eq	7,66E-09	4,73E-07	1,15E-06
	AP	mol H+ -eq	1,63E-04	2,27E-02	2,05E-02
	EP-FreshWater	kg P -eq	1,91E-07	8,05E-06	7,23E-05
	EP-Marine	kg N -eq	5,73E-05	1,00E-02	4,84E-03
	EP-Terrestrial	mol N eq	6,31E-04	1,10E-01	5,40E-02
	POCP	kg NMVOC -eq	1,89E-04	3,02E-02	1,93E-02
	ADP-minerals&metals ¹	Kg Sb-eq	2,79E-07	3,66E-06	9,41E-05
	ADP-fossil ¹	MJ	4,93E-01	3,02E+01	8,23E+01
	WDP ¹	m ³	1,82E-01	6,52E+00	2,39E+02

GWPtotal Globalt oppvarmingspotensial; GWPfossil: Globalt oppvarmingspotensial fossile brensler; GWPbiogenic: Globalt oppvarmingspotensial biogene kilder; GWPluluc: Globalt oppvarmingspotensial arealbruk endringer i bruk av arealer; ODP Potensial for nedbryting av stratosfærisk ozon; AP Forurensningspotensial for kilder på land og vann; EP overgjødslingspotensial til ferskvann, hav og jord; POCP Potensial for fotokjemisk oksidantdannning; ADP-elements Abiotisk utarmingspotensial for ikke-fossile ressurser, mineraler; ADP-fossil Abiotisk utarmingspotensial for fossile ressurser, fossile brensler; WDP Utarmingspotensial for vannressurser.

"Leseeksempel: 9,0 E-03 = 9,0*10⁻³ = 0,009"

*INA Indicator Not Assessed (indikator ikke vurdert)

1. Resultatene av denne miljøpåvirkningsindikatoren skal brukes med forsiktighet ettersom usikkerheten til resultatene er høy eller det er begrenset erfaring med bruk av indikatoren.

Merknad om miljøpåvirkningen

Supplerende indikatorer for miljøpåvirkning

Parameter	Unit	00. Grus, Gropa Natur.	01. Sikting, Gropa Natur.	A4
 PM	Disease incidence	6,09E-10	5,97E-07	4,50E-07
 IRP ²	kgBq U235 eq.	2,11E-03	1,29E-01	3,52E-01
 ETP-fw ¹	CTUe	3,11E-01	1,65E+01	7,57E+01
 HTP-c ¹	CTUh	1,40E-11	6,43E-10	0,00E+00
 HTP-nc ¹	CTUh	3,29E-10	1,52E-08	1,00E-07
 SQP ¹	Pt	7,47E-02	3,87E+00	9,82E+01

PM: Partikkelutslipp; IRP: Ioniserende stråling (helseeffekt); ETP-fw: Økotoksisitet (ferskvann); HTP-c: Toksisitet påvirkning på mennesker, kreft; HTP-nc: Toksisitet påvirkning på mennesker, andre effekter enn kreft; SQP: Påvirkninger knyttet til arealbruksendringer / jordkvalitet

"Leseeksempel: 9,0 E-03 = 9,0*10⁻³ = 0,009"

*INA Indicator Not Assessed (indikator ikke vurdert)

1. Resultatene av denne miljøpåvirkningsindikatoren skal brukes med forsiktighet ettersom usikkerheten til resultatene er høy eller det er begrenset erfaring med bruk av indikatoren.
2. Denne påvirkningskategorien omhandler hovedsakelig den eventuelle effekten av lavdose ioniserende stråling på menneskers helse i atombrenselsyklusen. Den tar ikke hensyn til effekter på grunn av mulige atomulykker, yrkesmessig eksponering eller på grunn av fjerning av radioaktivt avfall i underjordiske anlegg. Potensiell ioniserende stråling fra jorda, fra radon og fra noen byggematerialer måles heller ikke av denne indikatoren.

Ressursbruk (Resource use)

Parameter	Unit	00. Grus, Gropa Natur.	01. Sikting, Gropa Natur.	A4
 PERE	MJ	3,69E-03	1,65E-01	1,82E+01
 PERM	MJ	0,00E+00	0,00E+00	0,00E+00
 PERT	MJ	3,69E-03	1,65E-01	1,82E+01
 PENRE	MJ	4,93E-01	3,02E+01	8,23E+01
 PENRM	MJ	0,00E+00	0,00E+00	0,00E+00
 PENRT	MJ	4,93E-01	3,02E+01	8,23E+01
 SM	kg	3,55E-04	3,59E-04	0,00E+00
 RSF	MJ	1,19E-04	4,09E-03	5,36E-02
 NRSF	MJ	-1,18E-03	5,69E-02	-5,33E-02
 FW	m ³	2,95E-05	1,56E-03	1,39E-01

PERE Fornybar primærenergi brukt som energibærer; PERM Fornybar primærenergi brukt som råmateriale; PERT Total bruk av fornybar primærenergi; PENRE Ikke fornybar primærenergi brukt som energibærer; PENRM Ikke fornybar primærenergi brukt som råmateriale; PENRT Total bruk av ikke fornybar primærenergi; SM Bruk av sekundære materialer; RSF Bruk av fornybart sekundære brensel; NRSF Bruk av ikke fornybart sekundære brensel; FW Netto bruk av ferskvann.

"Leseeksempel: 9,0 E-03 = 9,0*10⁻³ = 0,009"

*INA Indicator Not Assessed (indikator ikke vurdert)

Livsløpets slutt - Avfall (End of life - Waste)

Parameter	Unit	00. Grus, Gropa Natur.	01. Sikting, Gropa Natur.	A4
 HWD	kg	9,41E-05	1,05E-03	6,84E-03
 NHWD	kg	1,85E-03	3,91E-02	6,61E+00
 RWD	kg	3,40E-06	2,09E-04	5,31E-04

HWD Avhendet farlig avfall; NHWD Avhendet ikke-farlig avfall; RWD Avhendet radioaktivt avfall.

"Leseeksempel: 9,0 E-03 = $9,0 \cdot 10^{-3}$ = 0,009"

*INA Indicator Not Assessed (indikator ikke vurdert)

Livsløpets slutt - Utgangsfaktorer (End of life - Output flow)

Parameter	Unit	00. Grus, Gropa Natur.	01. Sikting, Gropa Natur.	A4
 CRU	kg	0,00E+00	0,00E+00	0,00E+00
 MFR	kg	4,61E-04	5,84E-04	0,00E+00
 MER	kg	1,24E-06	1,25E-06	0,00E+00
 EEE	MJ	5,88E-05	2,47E-04	0,00E+00
 EET	MJ	8,90E-04	3,74E-03	0,00E+00

CRU Komponenter for gjenbruk, MFR Materialer for resirkulering, MER Materialer for energigjenvinning, EEE Eksportert elektrisk energi; ETE Eksportert termisk energi.

"Leseeksempel: 9,0 E-03 = $9,0 \cdot 10^{-3}$ = 0,009"

*INA Indicator Not Assessed (indikator ikke vurdert)

Informasjon om innholdet av biogent karbon

Parameter	Unit	At the factory gate
Biogenic carbon content in product	kg C	0,00E+00
Biogenic carbon content in accompanying packaging	kg C	0,00E+00

Merk: 1 kg biogent karbon tilsvarer 44/12 kg CO₂

Norske tilleggskrav

Klimagassutslipp fra bruk av elektrisitet i produksjonsfasen

Nasjonal produksjonsmiks fra import, lavspenning (inkludert produksjon av overføringslinjer, i tillegg til direkte utslipp og tap i nett) er brukt for anvendt elektrisitet i produksjonsprosessen (A3). Bakgrunnsdata er presentert i tabellen under. Karakteriseringsfaktorer fra EN15804:2012+A2:2019 er benyttet.

Farlige stoffer

Produktet er ikke tilført stoffer fra REACH Kandidatliste eller den norske prioritetslisten.

Inneklima

Ikke relevant

Ytterligere miljøinformasjon

Miljøpåvirkningsindikatorer iht. EN 15804+A1 og NPCR Part A v2.0

Parameter	Unit	00. Grus, Gropa Natur.	01. Sikting, Gropa Natur.	A4
GWP	kg CO ₂ -eq	3,43E-02	2,16E+00	5,27E+00
ODP	kg CFC11 -eq	6,09E-09	3,76E-07	9,50E-07
POCP	kg C ₂ H ₄ -eq	5,60E-06	3,33E-04	8,16E-04
AP	kg SO ₂ -eq	1,21E-04	3,27E-03	1,38E-02
EP	kg PO ₄ ³⁻ -eq	2,21E-05	3,72E-04	1,68E-03
ADPM	kg Sb -eq	2,79E-07	3,66E-06	9,41E-05
ADPE	MJ	4,88E-01	3,00E+01	8,00E+01
GWPIOBC	kg CO ₂ -eq	3,46E-02	2,19E+00	5,35E+00

GWP Global warming potential; ODP Depletion potential of the stratospheric ozone layer; POCP Formation potential of tropospheric photochemical oxidants; AP Acidification potential of land and water; EP Eutrophication potential; ADPM Abiotic depletion potential for non fossil resources; ADPE Abiotic depletion potential for fossil resources; GWP-IOBC/GHG Global warming potential calculated according to the principle of instantaneous oxidation (except emissions and uptake of biogenic carbon)

Bibliografi

NS-EN ISO 14025:2010 Miljømerker og deklarasjoner - Miljødeklarasjoner type III - Prinsipper og prosedyrer.
 NS-EN ISO 14044:2006 Miljøstyring - Livsløpsvurderinger - Krav og retningslinjer.
 NS-EN 15804:2012+A2:2019 Bærekraftig byggverk - Miljødeklarasjoner - Grunnleggende produktkategoriregler for byggevarer.
 ISO 21930:2007 Sustainability in buildings and civil engineering works -
 Core rules for environmental product declarations of construction products and services.
 ecoinvent v3, Allocation, cut-off by classification, Swiss Centre of Life Cycle Inventories.
 Iversen et al., (2021) eEPD v2021.09 Background information for EPD generator tool system verification, LCA.no rapportnummer: : 07.21.
 Vold, M., and Iversen, O. M. K. (2022) EPD generator for for NPCR 018 Part B for natural stone products, aggregates and fillers
 Background information for EPD generator application and LCA data, LCA.no report number: 09.22.
 NPCR Part A: Construction products and services. Ver. 2.0, 24.03.2021 EPD Norway.
 NPCR 018 Part B for natural stone products, aggregates and fillers, Ver. 1.1, 20.01.2022, EPD Norway.

 <small>Global program operator</small>	Programoperatør og utgiver Næringslivets Stiftelse for miljødeklarasjoner Postboks 5250 Majorstuen, 0303 Oslo, Norge	Telefon: +47 23 08 80 00 e-post: post@epd-norge.no web: www.epd-norge.no
	Eier av deklarasjonen: Gunnar Holth Grusforretning AS Postboks 1223, 2206 Kongsvinger	Telefon: +47 92 43 30 78 e-post: bjorn@gholth.no web: www.gholth.no
	Forfatter av livsløpsrapporten LCA.no AS Dokka 6B, 1671	Telefon: +47 916 50 916 e-post: post@lca.no web: www.lca.no
	Utvikler av EPD-generator LCA.no AS Dokka 6B,1671 Kråkerøy	Telefon: +47 916 50 916 e-post: post@lca.no web: www.lca.no
	ECO Platform ECO Portal	Web: www.eco-platform.org Web: ECO Portal

EPD for the best environmental decision

The Norwegian EPD Foundation
www.epd-norge.no

